

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Ana proorocița și urmașele ei, credincioasele zilelor noastre

„Și ea era văduvă, în vârstă de optzeci și patru de ani,
și nu se depărta de templu,
slujind noaptea și ziua, în post și în rugăciuni”
(Luca 2, 37)

De ani de zile, la „Întâmpinarea Domnului”, am fost preocupați de Dreptul Simeon și de virtuțile ce l-au caracterizat. Consider că este drept să-nou uităm nici pe proorocița Ana, participantă la eveniment, și calitățile pe care ea și femeile evlavioase le au.

Ana era văduvă, așa că a fost implicată și în viața de familie și, credem noi, a avut și copii. Oricum, din evanghelia după Luca reiese că era o femeie foarte preocupată de cele spirituale. Ne spune evanghelia că „nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua, în post și în rugăciuni” (Luca 2, 37).

Pe bună dreptate, Ernest Bernea ne spune că „femeia are simțul mult mai fin al situațiilor morale, trăiește mult mai adânc decât bărbatul încercările interioare ale ființei apropiate; ea se transpune în întregime în locul altuia, mergând până la depersonalizare. Cugetul ei și făptura ei surprind mai repede și simt mai adânc durerile și bucuriile celor apropiați”¹.

Proorocița Ana intuia spiritualul, iar când a venit familia sfântă la templu, „venind și ea în acel ceas, lauda pe Dumnezeu și vorbea despre Prunc tuturor celor ce așteptau mântuire în Ierusalim” (Luca 2, 38). Ea, ca și Dreptul Simeon, puteau pleca liniștiți în eternitate.

Spuneam că femeile credincioase sunt urmașele Anei, preocupându-se de formarea duhovnicească a copiilor lor. Sfântul Apostol Pavel, scriindu-i lui Timotei, ținea să menționeze faptul că mama și bunica i-au transmis credința: „Îmi aduc iarăși aminte de credința ta neprefăcută, care, precum s-a sălășluit întâi în bunica ta Loida și în mama ta Eunichi, tot așa sunt încredințat că și întru tine” (2 Timotei 1, 5).

Viața spirituală a mamelor și a bunicelor este contaminantă. Nu numai Sfântul Pavel spune acest lucru, ci și Sfântul Petru: „Podoaba voastră să nu fie cea din afară: împletirea părului, podoabele de aur și îmbrăcămintea hainelor scumpe, ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestrăcută podoabă a duhului blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu” (1 Petru 3, 3-4).

Nu numai în spiritualitatea universală, mamele au avut, și au, rolul lor, ci și în spiritualitatea noastră românească. Mamele celebre ca Emilia pentru Sfântul Vasile, Antuza pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, Monica pentru Fericitul Augustin, Anastasia pentru Sfântul Andrei Șaguna, au avut rolul lor mare în formarea copiilor.

Teologul rus din emigrație, Paul Evdokimov, a scris o carte întreagă cu acest subiect: „Femeia și mântuirea lumii”². În vremurile grele, când nu se făcea religie în școli, când se lupta împotriva credinței, cine a salvat lumea? Mama și bunica! Ele au transmis steagul credinței și i-au crescut pe copii.

Am zis că lucrul acesta s-a petrecut și la noi. Octavian Goga își amintește în poezia „Casa noastră” cum îl pregătea mama lui pentru școală. Pe vremea aceea nu erau mașini, ci copiii se duceau la școală cu căruța. „Și par c-aud pocnet de bici / Și glas stăruitor de slugă... / O văd pe mama în colțul șurii / Pune încet merindea-n glugă / Înduioșată mă sărută / Pe părul meu bălan, pe gură: / Zi Tatăl Nostru seara dragă / Și să te porți la noaptea”³.

Dar, venind în județul nostru, îl cităm pe Ioan Alexandru care, în poemul Casa părintească, o pomenea cu sfințenie pe mama lui: „Mama-i de-acum bătrână și tata alb de tot / Și cumpăna fântânii-i o povară. / Duminica, măicuța în veșmânt cernit / Cu busuioc în mână și într-o năframă / Duce din bruma cât avem de grâu / O prescură de jertfă la icoană”⁴.

Mama creștină este o femeie minunată. „Femeia însuflește totul, învâluie lucrurile cu cântec și caută fără încetare firele ascunse ale țesăturii vieții. Secretul său aici stă în legătura permanentă cu izvoarele vieții”⁵.

Este adevărat că într-o lume secularizată putem avea și exemple inverse. Lor li se adresează Sfântul Pavel zicând: „Dacă însă cineva nu poartă grijă de ai săi și mai ales de casnicii săi, s-a lepădat de credință și este mai rău decât un necredincios” (1 Timotei 5, 8).

Nădăjduim ca exemplul femeilor credincioase să fie contaminant pentru toată lumea, începând cu copiii și bărbații lor și continuând cu toți cei pe care-i întâlnesc în cale.

¹ Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate*, Editura Anastasia, București, 1995, p. 110.

² Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, Editura Sophia, 2015.

³ Octavian Goga, *Poezii*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2001, p. 19.

⁴ Ioan Alexandru, *Pământ transfigurat*, Editura Minerva, București, 1982, p. 165.

⁵ Ernest Bernea, *op. cit.*

Cluj-Napoca, 3 februarie 2024

Comunicat de presă

Bilanțul Arhiepiscopiei Clujului în anul 2023

Sâmbătă, 3 februarie 2024, la sediul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, s-au desfășurat lucrările Adunării Eparhiale și a fost prezentat bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului din anul 2023 sub aspect spiritual, administrativ, economic, cultural și misionar-social. Ședința Adunării a fost precedată de slujba de Te-Deum săvârșită în parclisul Facultății de către Preasfințitul Părinte Benedict Bistrișeanul.

Bilanțul activităților Arhiepiscopiei Clujului, structurate pe principalele coordonate se prezintă astfel:

Evenimentele anului au fost:

- 100 de ani de la punerea pietrei de temelie a Catedralei Ortodoxe din Cluj, respectiv 90 de ani de la sfințirea acesteia, precum și 50 de ani de la ridicarea Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Arhiepiscopie și alegerea primului episcop-vicar, evenimente marcate prin manifestări liturgice și cultural-editoriale. În cadrul proiectului *Serile culturale de la Muzeul Mitropoliei Clujului*, joi, 2 noiembrie 2023, a fost organizat un eveniment cultural intitulat *Catedrala din inima Clujului*, în cadrul căruia au fost lansate volumele: „Catedrala Ortodoxă din Cluj (1923-2023). 100 de ani de la punerea pietrei de temelie” și „Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului (1973-2023). Întâiul episcop-vicar”.

- Manifestările religioase și culturale ce au marcat „Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice” și „Anul comemorativ al imnografilor și cântăreților bisericești”.

Misiunea în rândul tinerilor

La Întâlnirea Internațională a Tineretului Ortodox (ITO Timișoara 2023) au participat peste 100 de tineri din Arhiepiscopia Clujului. Anul trecut au fost organizate la Centrul Misionar de Tineret „Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi, dar și la Gledin, Mărișel, Oașa sau Găbud, **26 de tabere pentru copii și tineri**, o tabără de lucru germano-română la Mănăstirea Piatra Fântânele (Workcamp 2023), zile de tabără în parohiile din eparhie sau traininguri pentru formarea voluntarilor, întruniri la care prezența ierarhilor noștri a fost o constantă.

La începutul anului școlar 2023-2024 a avut loc la Cluj-Napoca **inaugurarea sediului ciclului gimnazial al Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”**, iar la Bistrița a avut loc **inaugurarea Centrul social-educativ „Grigore Pletosu”**, care găzduiește activitatea Școlii Primare „Sfântul Stelian” Bistrița.

Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși Români (ATCOR) Cluj a aniversat împlinirea a 10 ani de când organizează activități de tineret în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, iar Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români (ASCOR) Cluj a derulat o serie de evenimente prilejuite de aniversarea a 30 de ani de la înființare.

La nivelul eparhiei a continuat cursul de formare pentru clericii responsabili cu activitățile de tineret, „Formator pentru formator”. De asemenea, au fost continuate lucrările la Centrul de tineret din Câmpenești, iar în sprijinul tinerilor studioși, dar fără posibilități financiare, Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” a oferit 34 de burse în valoare totală de 103.200 de lei, la care se adaugă premii acordate de Arhiepiscopia Clujului elevilor care au obținut media 10 la examenul de bacalaureat și olimpicilor.

Misiunea în societate

Arhiepiscopia Clujului are în prezent în derulare **62 de proiecte și programe sociale**, care acordă adăpost, hrană, îmbrăc-

mințe, medicamente, îngrijiri medicale și paliative, educație copiilor și tinerilor, alină suferințele celor bolnavi și dau speranță acolo unde nu mai este. ASCOR Cluj și Protopopiatele Cluj I, Gherla și Huedin au inițiat nouă campanii de donare de sânge, la care au participat 388 de persoane.

Asociația „Filantropia Ortodoxă” filiala Bistrița-Năsăud a licențiat anul trecut patru noi servicii socio-medicale de îngrijire a persoanelor vârstnice la domiciliu: „Sfântul Apostol Andrei” – Bistrița, „Sfântul Prooroc Ioan Botezătorul” – Maieru, „Sfânta Ana” – Târlișua și „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” – Fizeșu Gherlii. De asemenea, Parohia Ortodoxă „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca a licențiat Serviciul de îngrijiri socio-medicale la domiciliu „Dreptul Simeon”.

În anul 2023 au fost acordate ajutoare financiare în valoare totală de **990.968 lei**: din Fondul Filantropia, suma de 114.280 lei; din proiectul Cutia Milei pentru săraci suma de 334.764 lei și suma de 541.924 lei, rezultată în urma colectei organizate în Postul Crăciunului. La acestea se adaugă și sumele din Fondul Central Misionar și Fondul de întraajutorare pastorală, în valoare de 867.166 lei, din care au fost ajutați preoții și parohiile lipsite de posibilități materiale.

Astfel, la nivelul Eparhiei Clujului, prin unitățile de cult, asociațiile și fundațiile eparhiale, a fost cheltuită în scop filantropic suma totală de **28.130.305 lei**, de care au beneficiat 18.396 de persoane.

În Arhiepiscopia Clujului, anul trecut erau în construcție 55 de biserici, mănăstiri și edificii bisericești, în diferite stadii, de la fundație până la pictură, și au fost sfințite sau resfințite 41 de biserici.

La finalul anului 2023 a fost prezentat proiectul *Reabilitare, restaurare și introducere în circuitul turistic a Catedralei Mitropolitane din Cluj, SMIS 302121*, în baza contractului de finanțare semnat între Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Regional Nord-Vest 2021 – 2027, și Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, în calitate de beneficiar al finanțării.

Printre proiectele Arhiepiscopiei pentru anul 2024 se numără: implementarea proiectului *Reabilitare, restaurare și introducere în circuitul turistic a Catedralei Mitropolitane din Cluj*, în care sunt incluse și lucrările de mozaic, continuarea lucrărilor la Centrul Misionar Social „Sfântul Apostol Andrei” din Cluj-Napoca și la Centrul de Îngrijiri Paliative Pediatrie „Sfântul Hristofor”, deschiderea unui Centru de îngrijiri paliative la Bistrița, finalizarea Centrului de servicii sociale „Sfânta Ana” Dej, a Așezământului pentru copii „Sfântul Siluan Athonitul” Dorolea și a încă două case de tip familial de la Așezământul „Sfântul Onufrie” Florești, finalizarea lucrărilor la Centrul de tineret din Câmpenești și deschiderea unui magazin de cărți și obiecte bisericești la Bistrița.

De asemenea, amintim seria de manifestări religioase-culturale și editoriale propuse pentru a marca *Centenarul învățământului teologic ortodox universitar clujean*, precum și tematica anului 2024, declarat în Patriarhia Română ca „An omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor” și „An comemorativ al tuturor Sfinților tăma-duitori fără de arginți”.

Conform Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Adunarea eparhială este organismul deliberativ pentru toate chestiunile administrative, economice, culturale, social-caritative și misionare ale Eparhiei. Aceasta se compune din reprezentanți ai clerului și credincioșilor, în proporție de o treime clerici și două treimi mireni, aleși pe termen de 4 ani, numărul total al membrilor fiind de 30.

Implicarea mirenilor în actul de organizare a vieții bisericești reprezintă o componentă esențială a Ortodoxiei românești, care pune accent pe conlucrarea celor două dimensiuni ale Bisericii: poporul și clerul.

Biroul de presă al Arhiepiscopiei Clujului

Pr. Cornel Copean

Evaluarea Bisericii noastre naționale

Prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta

În anii care s-au scurs de la prăbușirea regimului comunist, Biserica Ortodoxă Română s-a confruntat cu un vehement proces de contestație, dar și cu o criză pe care Biserica a trăit-o în tot acest timp.

Reproșurile care după anul 1989 continuă să-i fie aduse Bisericii Ortodoxe Române vin fie din exterior, în special de la intelectualii anticlericali, mai degrabă prin lecturi decât prin convingere, fie formulate din interior de persoane care o mărturisesc efectiv.

Prima categorie care se manifestă cât se poate de vehement, judecă de cele mai multe ori politic biserica, după norme care s-ar potrivea mai degrabă unui partid, încercând să-i dea Bisericii răsăritene o perspectivă apuseană. Aceasta se datorează duhului secular în care s-a format cea mai mare parte a cărturărimii, dar și basmului potrivit căruia Ortodoxia ne-ar fi rupt de Europa și continuă să graviteze în jurul Moscovei. Cu acești oameni este greu de discutat pentru că pleacă de la idei preconcepute, iar conversația se înfundă într-un dialog al surzilor. Nu trebuie omisă nici concurența confesională care încearcă să-i influențeze.

Între intelectualii noștri de vârf există și autentici fii ai Bisericii, elite laice ale Ortodoxiei care se intrică astfel într-o tradiție. Reproșurile pe care acestea le aduc Bisericii sunt observații ziditoare, iar autorii lor au și greutate morală nu numai intelectuală. Ei nu pot fi bănușiți de părtinire. De aceea intervențiile acestora atunci când au loc, trebuie să ne intereseze în cel mai înalt grad.

Ortodoxia înseamnă, așadar Biserica, mărturisirea de credință asumată foarte nuanțat, dar prezentă în majoritatea actelor noastre prin datini, sărbători, cutume, limbaj și mai ales în mentalitate. Într-o lume care așează semnul egalității între tradiție și perimare, uzură, decrepitudine, Ortodoxia demonstrează că tradiția este o condiție esențială a continuității, a înnoirii, o temelie a prezentului. Că tradiția și respectarea ei sunt bine plătute lui Dumnezeu.

Problema noastră azi, nu e a libertății, care a devenit o realitate în România, ci a buneii întocmiri. Pentru că nu degeaba s-a zis: *Bună țară / Rea tocmeală!* Adică prost structurată și administrată. Vedem că pentru „conținutul românesc” se caută o formă inadecvată, și ce era mai rău în obiceiul pământului s-a înfrațit cu ceea ce este precar în Occident. În plus, mă îngrijorează oboseala și sleirea spirituală a omului actual, hedonismul său furibund, sincretismul care este un pericol pentru Ortodoxie, materialismul care chiar dacă s-a perimat în filosofie, grevează în mentalitatea zilelor noastre idolatre în raport cu civilizația trupului și tehnolatria, adică visul pe care l-a avut Nietzsche despre amurgul unor zei, ignorând însă nașterea altor zei.

Trebuie înțeles însă că, creștinismul nu este o mărturisire a pasivității și a dezamăgirii, a resemnării. Împrejurările și le mai crează și omul. Iar când ele sunt vitrege nu descurajază. A trăi înseamnă a risca, nu a vegeta în scuze și explicații interminabile stropite cu mahnire și obidă, iar pentru a nu fi lovit de blestemul nerodirii este nevoie să aibă candela aprinsă, asemenea fecioarelor înțelepte.

Cluj-Napoca, 6 feb. 2024

Păstorul și ușa¹

† Arhiepiscopul și Mitropolitul
Bartolomeu ANANIA

Iisus bate uneori la ușa omului, pentru ca inima-i să-I deschidă și să devină gazda lui Dumnezeu. Alteori El stă îndărătul ușii, pentru ca cel ostenit și împovărat să intre într-o odihnă dumnezeieștii sale gazde.

În amândouă ipostazele, El este un Iisus care așteaptă.

De data aceasta (Ioan 10, 1-6), Iisus este cel așteptat. Există o ușă – una singură – a staulului, prin care nu poate intra legitim decât un singur ins: păstorul. Autoritatea lui se legitimează prin aceea că oile îl recunosc drept stăpân; prezența lui le con-

¹ Text inedit din arhiva Fundației „Mitropolitul Bartolomeu”.

feră siguranță și liniște. Oricare altul nu poate pătrunde înăuntru decât peste gard, cale de acces inspiratoare de agitație și spaimă. Între stăpân și turmă s-a instalat un climat de familie, acela al bunătății în care orice formă de agresivitate denunță intruziunea. Există și un instinct al divinului.

E dimineață, oile și-au așteptat păstorul, el a intrat în staul și le îmbrățișează cu privirea unei nemărginite iubiri. Este o regăsire în drum spre pășune el a ieșit cel dintâi pe ușa staulului, iar ele îl urmează cu simțul perfect al certitudinii. Nu-i văd decât spatele, dar aceasta nu înseamnă că el și-a întors fața de la turmă, El nu are spate. Dumnezeu din muntele Sinai, față către față, este același cu cel al pribegilor din pustiul Sinaiului, Dumnezeu-călăuză. A călca pe urmele pașilor lui Iisus înseamnă, de fapt, a fi împreună cu El.

Autenticitatea păstorului se adevărește printr-un criteriu suprem: jertfa. Spre deosebire de paznicul plătit cu simbrie, el rămâne statornic în pază și e gata oricând să-și dea viața pentru

salvarea turmei; lupii nu vor ataca întâia oaie, înainte de a-l sfâșia pe el. Model arhetipal pentru păstorul de suflete, nu întâmplător îl amintește Biserica în sărbătorile sfinților sfinților ierarhi.

Și acum, o constatare extraordinară. În una și aceeași rostire Iisus de definește pe sine nu numai ca fiind păstorul care intră și iese pe ușa staulului, ci și drept ușa însăși. Tot cel intră pe această ușă, „se va mântui; și va intra și va ieși și pășune va afla”.

Statică și instrumentală în aparență, ușa aceasta se dovedește dintr-odată, ca într-o revelație, personală și dinamică. Un Iisus care se traversează pe sine însuși, dar niciodată singur, ci împreună cu ai Săi. A intra și a ieși e un fel de a spune, orice în ce sens ai folosi-o, ușa nu te poate duce decât înăuntru.

Nu e un paradox, ci o antinomie. Antinomia lui Iisus, care este în același timp preot sacrificator și victimă sacrificată; Cel ce se aduce pe sine drept jertfă de răscumpărare.

Păstor și ușă, Iisus Cel-așteptat și Cel-ce-așteaptă.

Părintele OCTAVIAN PICU, octogenar

Pr. Iustin Tira

In toamna anului trecut, mai exact în 19 octombrie 2023, părintele Octavian Picu, unul dintre preoții de elită ai eparhiei Clujului, a intrat în rândul octogenarilor. Îl cunosc de aproape 60 de ani, adică din vremea când eu eram elev în primii ani la Seminarul Teologic din Cluj, iar el, student, în ultimul an la Institutul Teologic din Sibiu. În acei ani, împreună cu colegii lui din Țara Lăpușului și a Maramureșului și nu numai, la marile praznice și sărbători de peste vară, înnobilaui, prin cântare, Sfânta Liurghie de la mănăstirea „Sfânta Ana” – Rohia. Erau ascultați cu admirație de câte mulțimile de pelerini prezenți și gratulați după cuviință, de către starețul așezământului, arhimandritul Justinian Chira. El se distingea dintre toți nu numai prin ținută și vocea puternică și melodioasă, ci și prin faptul că era fiul preotului Pavel Picu, din parohia Costeni, unul dintre clericii apropiați mănăstirii. În acea vreme puțini fii de preoți optau pentru teologie, iar din familiile de intelectuali mireni niciunul.

Absolvent al Seminarului Teologic din Cluj (1963) și licențiat al Institutului Teologic din Sibiu (1967), după căsătoria cu tânăra Maria Peter (februarie 1968) și primirea harului preoției, cu data de 1 martie 1968 și-a început lucrarea pastoral-misionară, mai întâi în parohia Tritenii de Jos, iar apoi în parohia Copăceni, (ambele în protopopiatul Turda), până în 1975. În acel an, arhiepiscopul Teofil l-a promovat la parohia „Sfinții Arhangheli” din municipiul Cluj-Napoca, după care, cu data de 1 decembrie 1979, l-a transferat în postul de preot la Catedrala arhiepiscopală. Aici va sluji până în anul 2008, când, instituindu-se o nouă formulă de slujitori, promovați doar din rândul monahilor, a continuat preoția lucrătoare la Paraclisul Seminarului Teologic. Cu data de 1 ianuarie 2014, la vârsta de 70 de ani, s-a retras la pensie.

Concomitent cu slujirea preoțească, a activat, atât în administrația bisericească, cât și în învățământul teologic. Astfel, la oficiul Protopopesc Turda a funcționat mai întâi în postul de contabil, iar apoi în cel de secretar al protopopiatului; la Centrul eparhial al Arhiepiscopiei Clujului i s-a încredințat responsabilitatea de consilier administrativ-bisericesc, vreme de 9 ani (1982-1990); la Seminarul Teologic, între anii 1977-1985, a activat ca profesor suplinitor pentru disciplinele: Omiletică și Catehetică, Administrație parohială, Drept bisericesc și Noul Testament, iar în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Cluj, ca inspector școlar pentru disciplina Religie, între anii 1994-1997.

Parcursul preoției sale, în permanentă ascensiune pe treptele ierarhice, a fost dublat de dăruirea, implicarea și responsabilitatea slujirii, atât în sfera pastoral-misionară cât și

în cea administrativ-gospodărească. În toate cele trei unități parohiale în care a slujit, bun cunoscător și preocupat de muzică și cântare bisericească, el însuși un foarte bun cântăreț, a înființat coruri, a organizat activități și programe de colinde, poezii și scenete religioase, de praznicul Nașterii Domnului, cu tinerii și copiii din parohie (cea ce în acei ani se întâmpla foarte rar), iar cu credincioșii maturi a făcut pelerinaje la mănăstirile din toată țara.

În zona economico-gospodărească, sunt de menționat cele două case parohiale nou construite în parohiile Tritenii de Jos și Copăceni și casa parohială a parohiei „Sfinții Arhangheli” din Dâmbul Rotund, redobândită, eliberată și redată destinației pe care a avut-o. După plecarea lui, din neglijență, proprietatea s-a pierdut.

Despre cei 9 ani în care a îndeplinit funcția de consilier bisericesc al Arhiepiscopiei Clujului, în vremuri complicate și cu multe ingerințe și presiuni din afară, trebuie spus că a respectat cu sfințenie și a ținut cu înverșunare (aș putea spune chiar cu încăpățănare) la observarea strictă a Statutului Bisericii și a Regulamentelor bisericești și la aplicarea lor în literă și spirit. Sigur că această atitudine nu i-a adus în jur numai prieteni.

În ceea ce privește acceptarea disciplinei Religie în școlile de stat, știu prea bine dificultățile pe care le-a întâmpinat. Părintele Octavian Picu, după ce, vreme de trei ani (1990-1993), a predat religie la Liceul „Gheorghe Șincai” și la Colegiul „Victor Babeș”, ambele din Cluj-Napoca, în cei aproape 4 ani cât și-a asumat responsabilitatea de inspector școlar, cu diplomație, multă răbdare și perseverență și printr-o foarte bună și constructivă relație personală pe care a dezvoltat-o cu inspectorii școlari cu prestanță, a reușit acceptarea disciplinei în programa de învățământ și a dascălilor de religie în școli. De menționat că remunerația financiară pentru această activitate a fost una simbolică și doar în ultima parte a mandatului de inspector.

Distincțiile pe care le-a primit de-a lungul timpului, sunt cele din vremea arhiepiscopului Teofil, consacrate la acea dată de prevederile statutare: „iconom” (1976), iar mai apoi: „iconom stavrofor” (1982). Distincția cea mai valoroasă și de care a fost întotdeauna mândru este cea primită de la Dumnezeu, adică familia, numeroasă și binecuvântată: preoteasa Mărioara și patru copii ai lor: Adina, Marius, Ioana și Ioan, iar acum se bucură de cei opt nepoți. Din tinerețe, rămas singur la părinți prin moartea prematură a fratelui său Ioan-Leonida, și-a dorit o familie numeroasă, iar Cel de Sus i-a dăruit-o.

Rândurile de mai sus, la hotar între decenii, se doresc a fi un gest de prietenie și prețuire pentru slujirea sa preoțească, pe care, iată, o onorează de 56 de ani și pentru binecuvântata lui familie: soția Mărioara, și copii lor: Marius (preot) cu soția Ștefania și copiii lor: Maria, George și Iustin; Adina cu soțul Eldert și copiii lor: Andrei și Elena; Ioana cu soțul Marcel și fiii lor: Tudor, Mircea și Radu și Ioan, mezinul familiei.

De la vendetta, la înălțare

Vladimir Sărătîlă-Paomi

Ie parcursul istoriei au fost scrise mulțime de opere literare care disimulează ideea că binele trebuie să aibă dinți ca să poată contracara răul. Ideea este ispititoare, simplă și clară, și e firesc că, în lumea care-și duce veacul într-o atmosferă saturată de răutate, ea a prins cu ușurință. Așa a apărut deviza *Dinte pentru dinte*, iar vendetta a devenit în multe țări pricipiu de viață.

Pe acest teren, îndemnul creștin milenar că trebuie să te rogi pentru dușmanii tăi pare desuet și artificial. Ni se pare că în felul acesta anulăm criteriul dreptății din viața noastră. Apoi, dacă nu este dreptate, cum să fie Dumnezeu?

Viclenia, insulta, minciuna, lupta pentru bani și putere lovesc în noi și mulți nedreptățiți au plâns, au blestemat și au gândit la răul care ar face dreptate. De pe amvon ni se spune că nu e bine să clocim răzburarea, și noi, miloși din fire, îi lăsam să vorbească. Preoții insistă, și atunci chiar nu mai răbdăm și ripostăm: *Ei, părinte, chiar așa? Cum să fie bine, când ești călcat în picioare?*

Într-o zi, însă, mi-a venit un gând care vrea să dea dreptate postulatelor creștine. Bine, mi-am zis, l-am blestemat pe cel care m-a insultat și am cerut ajutorul lui Dumnezeu, cel care este calea, adevărul și viața. Dar ce mă fac în cazul când Dumnezeu ascultă de ruga (blestemul) meu și-l pedepsește pe răufăcător după Marea lui Dreptate? Ne vom simți mai bine în acest caz? Greu de spus. E cert un lucru: de aici încolo s-ar putea să nu ne bucurăm de biruință, ci să ne întristăm contemplând roadele unei porniri necreștinești. În cazul acesta noi am deviat de la calea binelui.

Comiterea faptelor rele, vendetta spirituală, este proces de obicei îndelungat și e clar că, în acest răstimp, am fi putut recurge la fapte care ne-ar fi adus, cu certitudine, satisfacție morală și nu ar fi stocat în inimă răul.

Prin cele afirmate până acum nu am căutat să substituim munca justiției. Ea trebuie să-și facă treaba cu discernământ și în conformitate cu legea. Important mi se pare să procedăm în așa fel ca, în numele dreptății, să nu dezintegrăm propriul suflet. Cel mai bine e, în momentele de sinceritate, să ne rugăm pentru dușmanii noștri. Istoria e la fel de generoasă în această privință. Scriitorul francez A. Camus, mare gânditor, laureat al Premiului Nobel, ne convinge în eseu *Mitul lui Sisif* că, prin iertarea sa, Prometeu s-a ridicat mai sus decât zeii. Nu e un argument? Ba da, mai ales că această idee nu e nouă, ci vine tocmai din epoca precreștină.

Frumusețea viețuirii întru Biserică

Menuț Maximilian

An cadrul evenimentelor dedicate Înaltpreasfințitului Mitropolit Andrei, la împlinirea a 75 de ani, remarcăm apariția volumului „Liturghie și cultură. Perspective la timpul prezent”, îngrijit de Preasfințitul Benedict Bistrițeanul și apărut la Editura Renașterea.

În Cuvânt înainte, PS Benedict ne spune că textele cuprinse în carte sunt „daruri culturale oferite Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, în mod special, și, deopotrivă, Bisericii, al cărei reprezentant este. Autorii de texte, așa cum am arătat mai sus, sunt intelectuali, oameni de cultură clujeni și bistrițeni, așadar reprezentanți ai celor două județe care formează eparhia noastră. Lista a fost concentrată pe această geografie tocmai pentru a sugera câmpul de misiune al Înaltpreasfințitului Sale și a indica cât mai realist întruparea preocupărilor sale în viața celor care i-au fost încredințați spre păstorie. Această alegere își dorește o circumscriere care să evite ispita împrăștierii sau aproximării prin apelul la mult și exagerat”.

Liturghia este împreună lucrarea preoților cu credincioșii, este, așa cum spune Episcopul Benedict, „centrul și viața Bisericii însăși”. Termenul de liturghie a fost însoțit întotdeauna de cel de cultură, între ele fiind o simbioză, amintindu-ne că preoții au fost și cei dintâi dascăli în satele noastre.

Volumul aduce în față autori care sunt legați de viața Bisericii, intelectuali din județele Cluj și Bistrița-Năsăud, apropiați de ierarhul acestor ținuturi, care își asumă încă o dată public rolul de promotori ai credinței străbune.

În textul său, universitarul Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române, ne readuce în atenție rolul important pe care Biserica și cultura le-au avut în Țările Române, în Evul Mediu, și în zorile epocii moderne. „Viața spirituală sau trăirile sufletești se afirmă și la românii cei vechi prin Biserică și în jurul Bisericii. De altfel, întreaga viață a omului medieval era de neimaginat în afara credinței și a Bisericii. Oamenii Bisericii au fost, pentru multe secole, singurii știutori de carte (dieci, copiiști, dascăli, cronicari) și, deci, creatori recunoscuți de cultură”, spune academicianul. Despre legăturile cu cele două mari capitale creștine – Roma și Constantinopol –, despre rolul important pe care domnitorii noștri l-au jucat în păstrarea credinței, despre marile teme ale baladelor populare (Miorița, Meșterul Manole, Toma Alimoș) scrie Ioan Aurel Pop.

Creația cultă, scrisă, se naște greu într-o lume instabilă, bântuită de multe necazuri, însă academicianul ne amintește despre școlile de pe lângă biserici și mănăstiri, în limba slavonă (Șcheii Brașovului, Perii Maramureșului, Feleac, Prislop), iar pentru maghiari, sași și secui, în latină (Brașov, Sibiu, Bistrița, Cluj-Napoca, Alba Iulia). Școli mai înalte au fost la Sibiu (1525), Cotnari (1562), Cluj (1579). Concluzia la care ajunge Ioan Aurel Pop, după ce ne face un expozeu prin istoria noastră, este că „în acest cadru multicultural, creațiile românești, mărturia unei îndelungi evoluții, reprezintă o sinteză originală, marca identității românilor între popoarele europene”.

Marius Porumb explică faptul că, la origine, liturghia „avea sens mult mai cuprinzător și se referea la cultul pe care Biserica îl aduce în comun, în public, în lăcașul de rugăciune, printr-un ansamblu de rituri, cuvinte, simboluri și gesturi rituale”.

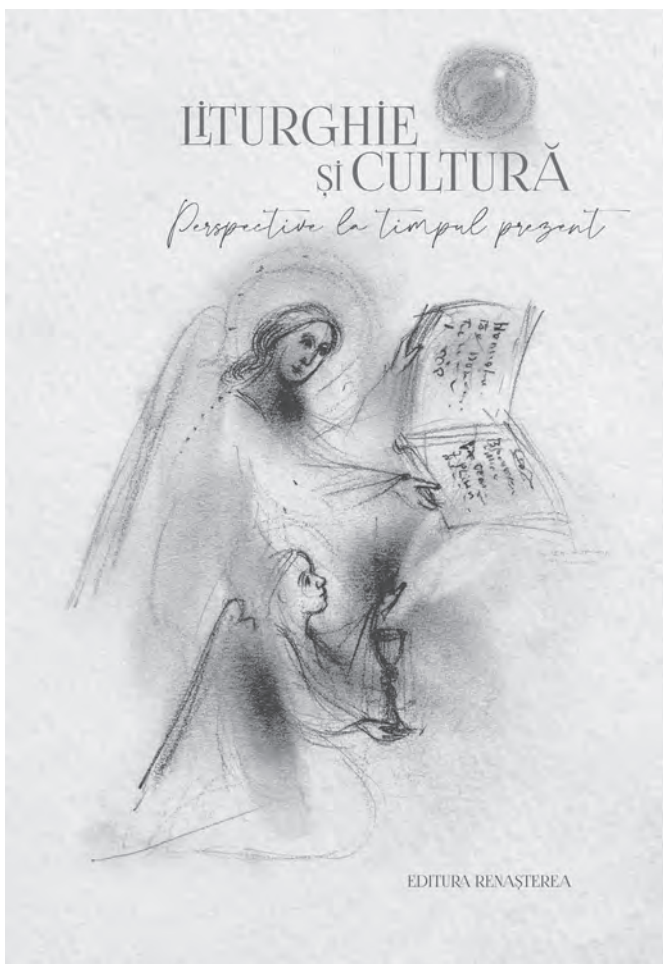
Să nu uităm că bisericile noastre găzduiesc adevărate pagini de Evanghelie, „icoanele și pictura murală... pe lângă valoarea artistică incontestabilă, reprezintă, în același timp, prețioase surse documentare pentru istoria generală și locală românească”. Amintim pe Teofil Zugravul și fresca de la biserica din Streisângeorgiu, datând din 1313. Despre toate aceste monumente, adevărate documente ale credinței noastre, scrie Marius Porumb, materialul fiind însoțit și de ilustrații grăitoare. „Ieșind din atmosfera sacră a Bisericii, împodobită cu icoane și pictură murală, păstrând în me-

morie solemnitatea liturghiei cu momentele de rugăciune și profundă credință, românul născut creștin, odată cu neamul său, este cu sufletul încărcat de lumină că a adus slavă lui Dumnezeu, cu iubire și speranță”, este concluzia lui Marius Porumb.

Academicianul Ion Pop vorbește despre iconografia lirică a lui Lucian Blaga, la care sacrul „iese din cadrele stricte ale unei confesiuni anume, urmând liniile logicii... Propriile frământări ale conștiinței omului modern în fața unei lumi în care sacrul și profanul se confruntă în permanență”.

De-a lungul timpului, s-au făcut multe referiri la scriitorii noștri creștini ce își au rădăcinile în creație, legate de religie și tradiție. Iată, academicianul Ioan Bolovan ne reamintește despre Andrei Șaguna și rolul pe care Ioan Slavici l-a avut în promovarea personalității acestuia, fiind socotit „între sfinți”, după cum marele scriitor declara. Pe aceeași temă, Mircea Popa vorbește despre marele arhieru Andrei Șaguna și rolul important pe care acesta l-a avut la înființarea ASTREI.

Universitarul Mircea Mutu merge pe același filon al scrisului, vorbindu-ne despre poezia creștină a lui Ioan Alexandru și intonația liturgică a Imnurilor acestuia. Unul dintre scriitorii apreciați ai momentului care, prin poezia lui, a dovedit apropierea de Biserică este Horia Bădescu, cel care declară că „religia, credința fac parte din cultură, iar această consangvinitate nu e niciunde mai vizibilă ca în poezie. Și pentru una, și pentru cealaltă, vorbim de raportări care pun în discuție două moduri de viațuire ale omului: a exista și a fi”.

Criticul Constantin Cubleşan readuce în atenție Pastoralele Mitropolitului Andrei ce au „valoare inițiativă religioasă aparte întru tâlmăcirea evangheliilor prin farmecul elevat al povestirii sintetice, a faptelor sacrale... Sunt profund tâlcuitoare în lectura învățăturilor biblice, având însă și o componentă laică tocmai pentru a putea fi și îndreptare morale în ordinea societății contemporane”.

Pictorul Marcel Lupșe, cel care a creionat atât de frumos cu penelul Grădina Mănăstirii Nicula, spune despre arhierul nostru: „prezența frumos însuflețită de erudiție înnoitoare și restauratoare, înțelepciunea și înțelegerea pe care o manifestă permanent, deschiderea față de semeni, disponibilitatea cu care participă la viața Bisericii și a cetății face și mai explicit demersul și orizontul spre care tinde părintele și Mitropolitul nostru”, cel care, prin predicile sale și prin cărți, se apleacă spre învățământ și cultură pentru îmbogățirea spirituală a generației tinere.

Intelectual asumat al Bisericii, întemeietor de lăcașuri de rugăciune la spitalele din Bistrița, universitarul Mircea Gelu Buta scrie despre modelele de intelectuali mărturisitori. Caracterizându-l pe Mitropolit, filologul

Adrian Papahagi vorbește despre „bunătața și blândețea cu care vorbește și acționează, duhul păcii pe care îl degajă, intelectual liber în gândire”.

Cartea include și conferința despre legenda Sfântului Andrei a directorului Muzeului Etnografic al Transilvaniei, Tudor Sălăgean, pe care a susținut-o în plen la Adunarea Asociației de Științe Etnologice de la Bistrița. Despre sărbătorile noastre tradiționale care se împletesc cu Calendarul ortodox, despre tradițiile noastre strâns legate de Biserică, se poate vorbi mult, în satul nostru credința și tradiția fiind doi stâlpi identitari de nedespărțit.

Volumul cuprinde și texte semnate de Vasile Pușcaș, Ioana Bot, Doru Radosav, Olimpiu Nușfelean, Adrian Popescu, Virgil Ciomos, Adrian Opre, Aurel Podaru și Ilie Rad, cel care spune că Mitropolitul Andrei este vrednic și demn urmaș al Mitropolitului Bartolomeu. În testamentul său, reamintit de Ilie Rad, Mitropolitul Bartolomeu spunea: „la cârma Mitropoliei îmi doresc un urmaș vrednic și demn, credincios Bisericii Ortodoxe, responsabil, integru, adversar al corupției de orice fel și sub orice formă, care să continue și să desăvârșească ceea ce am început eu”.

Prin activitatea sa pastoral-misionară, prin modul în care s-a apropiat de credincioși, Mitropolitul Andrei este ierarhul iubit în toate orașele și satele pe care le păstorește. Născut în zi istorică, pe 24 ianuarie, ziua în care, prin unirea Moldovei cu Țara Românească se puneau bazele Statului Român, Înaltpreasfințitul părinte Andrei este un iubitor de neam și țară, un apărător al credinței noastre.

Încă din copilărie ascultam cu mare atenție momentul solemn în care preotul ieșea în mână cu Crucea și Pastorală, prin care ascultam Cuvântul arhierului. Nu erau atâtea mijloace moderne ca azi și singurul mod în care puteam auzi cuvântul ierarhului era în biserică, cu prilejul celor două sărbători. Pastoralele de azi sunt o continuitate a propovăduirii Sfinților Apostoli, savârșite nu doar prin grai direct, ci și prin trimiterea de epistole comunităților. „Predicile Părintelui nostru Mitropolit sunt întotdeauna concise, la obiect, cu substanță, rostite în grai simplu, cu ton cald, părintesc, mereu viu, spontan și expresiv. Remarcăm teme bine alese și actuale, care întăresc credința și inspiră nădejde, dragoste și bucurie; surse bibliografice adecvate; metode pedagogice de expunere; un limbaj duhovnicesc, însoțit de un stil ales și plăcut”, spune pr. prof. Vasile Gordon. Dorind mântuirea noastră și apropierea de colțul de rai mult visat, Mitropolitul Andrei vorbește mereu despre bucuria întâlnirii cu Hristos la Sfânta Liturghie: „o viață creștinească normală presupune participarea în fiecare duminică și sărbătoare la Liturghie. Pentru că, prin aceasta, nu numai că-I mulțumești lui Dumnezeu, dar îți și mărturisești apartenența la Biserică, la o spiritualitate bimilenară”. Astăzi, când auzim de multe ori de biserică de acasă poate ar trebui să luăm aminte la cuvintele Mitropolitului care ne invită să fim părtași la bucuria Liturghiei în sfintele biserici altarul fiind singurul loc unde Hristos coboară în mijlocul nostru prin Taina Euharistiei. Despre conștiință și despre valorile morale, despre voință, înțelepciune și rațiune, despre inimă și puterea de a vorbi scrie Mitropolitul în pastoralele sale, în care îndemnul este de a fi buni creștini și de a renunța, pe cât posibil, la goana după bunuri materiale și de a alerga spre întâlnirea cu veșnicia: „În sufletele binecuvântaților noștri înaintași, focul credinței în Învierea Domnului ardea cu putere. Acest foc le încălzea și lumina întreaga lor ființă. Viața lor era deosebită, fiind curată și sfântă: iar gândirea și vorbirea se deosebea de multe ori de cea pe care o avem noi”. Bucuriile pot aduce eternitate dacă știi să te apropii de tainele Bisericii. Mitropolitul Andrei arată înțelepciune, bunătațe, mesaje pastorale pătrunzătoare, dragoste pentru semeni prin prezența Înaltpreasfințitului sale în cele mai îndepărtate cătune și, dincolo de toate, transmiterea, din inima Transilvaniei, a mesajului de bucurie a trăirii împreună întru Hristos.

Volumul gândit de Preasfințitul Benedict este cu adevărat de sărbătoare, cu conferințe foarte interesante ale intelectualilor noștri care oglindesc, prin scrisul lor, frumusețea viețuirii în Biserică.

Experiența creștină a morții și perspectiva secularismului

Pr. Cătălin Pălimaru

Ln existența umană nu se găsește experiență mai complexă și terifiantă ca moartea, *punctum terminus* al parcursului nostru pe pământ. Pe drept cuvânt o realitate înfricoșătoare pentru om, pentru că moartea este nefirească, este un accident în istorie, un fapt pe care nu l-a creat Dumnezeu. Ea are legătură cu libertatea omului, care, preferându-se pe sine, s-a despărțit de Dumnezeu și s-a înlănțuit cu păcatul. Prin urmare, moartea este fructul sau boldul păcatului, o catastrofă, un dușman intrat în creație și de aceea o insultă la adresa lui Dumnezeu. Gravitatea acestei teme contrastează cu interesul scăzut pe care i-l acordă creștinul de rând și, extrapolând, chiar teologia academică. În spiritul recuperării acestei preocupări semnalăm volumul *Liturghia înmormântării* (trad. pr. prof. dr. Vasile Gavrilă, ed. Sophia, București, 2022), semnat de regretatul profesor ruso-american Alexander Schmemmann, un autor care a încercat – și în bună parte a și reușit – să înțeleagă sensurile profunde ale cultului, în conexiune cu istoria și teologia Bisericii.

În relativ scurta-i viață (a murit în 1983, la 62 de ani), Părintele Schmemmann nu a reușit să-și ducă la capăt proiectele începute, de aceea, precum menționează biograful său, volumele despre Mama Domnului, respectiv problema morții și a înmormântării urmau a fi publicate post-mortem. Editorii au alcătuit volumul de față prin transcrierea înregistrărilor audio a patru conferințe ținute în anul 1979, în cadrul unei Universități de vară organizate de Seminarul Sf. Vladimir din Crestwood (New York), după cum precizează, în Introducere, Alexis Vinogradov, unul dintre editori. Motivația realizării conferințelor din vara anului 1979 este dată de însemnătatea acestui subiect, în mod nefiresc obnubilat de conștiința omului de azi. Autorul însă opinează ferm: „moartea este tema centrală a creștinismului, a credinței și a Bisericii” (p. 148). Așadar, pe cât de mult sperie această temă, pe atât de mult ea trebuie să constituie și o problemă a reflecțiilor noastre.

În viziunea creștină, spune Părintele Schmemmann, moartea are un caracter tragic, provoacă o adâncă durere, tânguire și plâns – pe deplin îndreptățite, câtă vreme Hristos Însuși a lăcrimat la mormântul prietenului său – dar ea poartă și certitudinea unei biruințe transmise tot de Hristos, care a „călcat” moartea, a anihilat-o – pentru că „nu avea nimic comun cu ea” (p. 51) –, a transformat-o în odihna Sa („un nou și sfânt Sabat”, p. 112) și astfel ne-a dăruit viața. Da, moartea biologică încă există, dar ea nu mai înseamnă separare sau despărțire de Dumnezeu, ci o cale spre odihna Sa și spre marea întâlnire. Biserica ne oferă antidotul morții, „moartea morții” (p. 69), adică Botezul ca *palingenesia* – naștere la viața cea nouă. Unirea cu Hristos prin Botez și împărtășirea noastră cu „leacul nemuririi” (*pharmakon athanasias*) ne face imuni la boldul morții, iar slujirea săptămânală a Liturghiei înseamnă o celebrare a biruinței împotriva morții. Natura pascală a Botezului și a Euharistiei sunt legate de învingerea morții.

Perspectiva creștină asupra morții contrastează însă flagrant cu experiența morții pe care o trăim

astăzi. Autorul nostru constată, prin câteva aserțiuni severe, în primul rând tendința, din partea societății, de a minimaliza sau chiar ascunde acest aspect al condiției umane: cultura noastră, de inspirație secularistă, „nu acordă morții niciun sens” (p. 30), „ignoră moartea” (p. 36), sau „nu face referire la ea” (p. 137), cultivând o „conspirație a tăcerii în jurul morții” (p. 36). Această viziune se poate lesne observa în atitudinea față de pacienții terminali, fericiți, fie de familie, fie de corpul medical, de informațiile privind situația lor reală și iminența sfârșitului, cu scopul de a face moartea insesizabilă. Moartea, ca eveniment plin de sens, este astfel abolită, prin tănuirea ei față de cel muribund (p. 34). Preotul poate fi binevenit în aceste momente la căpătâiul celui suferind, doar dacă, la rândul lui, păstrează „secretul” iminentei morți, ca nu cumva să-l tulbure, iar pacientul se mută dincolo fără a trăi plenar această experiență, pentru care întreaga viață înseamnă o pregătire. După ce pacientul a murit, de el nu se mai ocupă cei din casă, ci revine industriei funerare să cosmetizeze ipostaza celui decedat, pentru a atenua impactul ei asupra familiei și a reduce gradul de disconfort. În același spirit al negării, și copiii li

se ascunde faptul morții, fiind total nepregătiți pentru un asemenea moment. Această tăcere este denunțată, mai nou, de un interes la modă față de moarte – prin diverse cărți publicate pe acest subiect – dar nu din perspectiva ancorării în veșnicie, ci din perspectiva secularismului – ca erezie post-creștină –, pentru care toate se rezumă la orizontul de aici, iar moartea ar trebui, prin urmare, îmblânzită și „umanizată”. Omul caută să fugă cât mai mult de ea, îmbrățișând câteva „mini-evangelii” – le numește autorul (p. 37) – cum ar fi mâncarea naturală, pâinea făcută în casă, joggingul și alte rețete ale „totului natural”, pentru o vitalitate de durată, în consonanță cu un mod asept și igienic de a trăi, fără prea mult contact

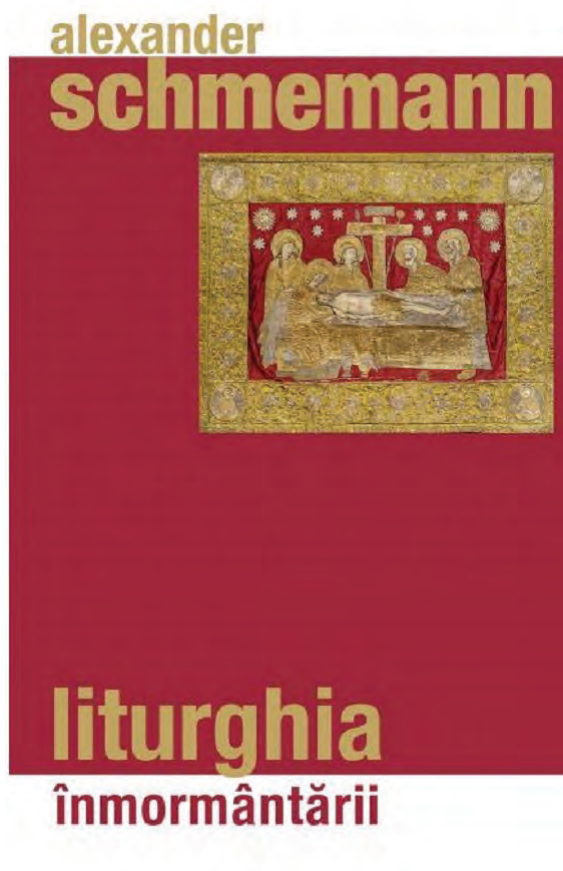
cu perisabilitatea și priveriștea, adesea mizeră, a condiției umane. Or, Părintele Schmemmann militează pentru o înfruntare de-o manieră matură și adultă a morții, eliminând vâlul cu care este înfășurată. „Dacă medicii și patronii serviciilor funerare sigilează moartea și o transformă într-un secret, atunci faceți bine și aduceți-o înapoi în viața noastră” (p. 37). Altminteri, ea duce la anxietate și nevroză.

Încă din vechime religia a jucat rolul de „îmblânzire a morții”, dar, spre deosebire de cultul păgân – la care omul de azi tinde să se întoarcă prin obsesia morților, a scheletelor, a mormintelor și riturilor cu morți, a imaginilor și vestimentației macabre, în genul sărbătorilor de Halloween –, creștinismul operează o schimbare radicală, mutând accentul de pe moarte pe Dumnezeu. Și vii și morți, suntem ai Domnului, iar moartea nu ne mai separă. În Biserica primară interesul față de moarte aproape că lipsește, practicile ei chiar împrumutând din terminologia funerară păgână anumite expresii („în loc cu verdeață”, de exemplu), sau obiceiul procesiunii mortuare *extra muros*, dar resemnificându-le. În opinia Părintelui Schmemmann, una dintre cele mai importante mutații produse de „revoluția” creștină asupra morții e dată de transferul cimitirului din afara localității în cetate, în jurul bisericii, arătând că cei morți sunt în jurul celor vii, printre ei (p. 81). Necropola e o tindă a bisericii. Nu există o separare. Prohodirea defunctului se face în bise-

rică, în mijlocul sinaxei, subliniind și valoarea trupului și concretețea morții și comuniunea de rugăciune. „În atitudinea față de moarte și morți găsim cele mai precise diferențe dintre creștini și lumea păgână” (p. 64). E drept că secularismul s-a ivit și aici, „privatizând” moartea (prin prezența, de obicei, la ceremonii doar a familiei), prin transferul ceremoniei de la biserică la capela aconfesională a municipalității, prin transformarea cimitirului dintr-un loc sacru într-un parc de agrement etc.

O mare parte din materialul cărții e dedicat de autor liturghiei înmormântării, cuvântul „liturghie” fiind folosit în accepțiunea Bisericii primare, ca slujire și lucrare esențială înaintea lui Dumnezeu, ceea ce mai târziu s-a înțeles prin cult. În oficiul înmormântării, Părintele Schmemmann deosebește două straturi aluvionate în timp și care exprimă o schimbare de accent în felul de a înțelege moartea: un strat vechi, propriu creștinismului primar, având ca paradigmă Sâmbăta Mare – moartea fiind înțeleasă ca o intrare în odihna lui Hristos, și un strat ulterior, cu o tonalitate diferită, marcată de tânguire și de frică – aspecte reflectate de iconografia funerară. Potrivit acestui strat mai recent, moartea nu mai este o „odihnă cu sfinții”, ci pricină de groază, separare, tristețe și întuneric, iar groapa – scenă a urâciunii descompunerii: „veniți să vedem pus în pământ pe cel după chipul nostru, dezbrăcat de toată frumusețea, topit în mormânt, putrejunie viermilor, de întuneric stricat, de pământ învelit” (p. 110, stih din Slujba înmormântării). Defunctul chiar dobândește o „voce”, în viziunea iconografului, prin care ne vorbește celor rămași aici, separați definitiv de el. O altă evoluție negativă în cultul morților, în opinia autorului, este problema pomenirilor private ale celor adormiți, practică larg răspândită în evlavia ortodoxă – în opinia autorului, o consecință a tendinței de separare față de sinaxă. În Biserica primară nu existau astfel de slujbe, cei adormiți fiind pomeniți în oficiul comemorativ al Euharistiei, slujba de pomenire prin excelență, dar unde nu există separare. Cei vii și cei morți sunt una în Hristos și pomeniți, deopotrivă, în cadrul acestei slujbe. Faptul că acum cei vii fac pomeniri celor adormiți, plecați de lângă ei undeva departe, e considerat de autor o scădere în practica liturgică. Cântarea „Cu sfinții odihnește, Hristoase...” este, potrivit Părintelui Schmemmann, cea mai radicală și vizibilă creștinare a morții în Biserica primară (p. 81). Ei sunt în Hristos, cu sfinții (în vechime, toți creștinii erau socotiți sfinți), și astfel sunt vii, iar „aliluia” devine exclamația de bucurie pentru restaurarea omului. De altfel, liturghia înmormântării transformă bocetul pricinuit de moarte în „aliluia”.

În rechizitoriul său asupra viziunii contemporane despre moarte și a evoluției practicilor funerare din Biserica, Părintele Schmemmann caută să ofere și câteva soluții. În primul rând, „cel mai adânc înțeles referitor la moarte lăncezește în întuneric, iar sarcina noastră este să aducem acest înțeles la lumină” (p. 149), delimitându-ne de „înțelegerea secularizată și umanistă a morții”. Un rol important joacă aici educația, studiul dar și predica (adesea redusă la un elogiu al defunctului). Moartea continuă să doară și să aducă tânguire, dar această tânguire trebuie canalizată printr-o gândire corectă, pentru că Hristos a biruit moartea, dar și noi trebuie să biruim împreună cu El. În al doilea rând, Biserica trebuie să reconcilieze cele două straturi ale liturghiei înmormântării, cel luminos, al Sâmbetei celei Mari, și cel sumbru, al tânguirii și al fricii, ele exprimând în momentul de față două viziuni diferite. În al treilea rând, trebuie redescoperit sensul eshatologiei creștine care nu se referă atât la viața de dincolo, la sfârșitul lumii (cu atât mai puțin la sfârșitul *meu*), cât la faptul de a raporta mereu prezentul și viața fiecăruia în parte la Împărăția lui Dumnezeu, a le ancora de acel „vie Împărăția Ta” sau de „Maranatha”. În felul acesta moartea nu va mai fi un subiect tabu, ci un răspuns la o binecuvântată așteptare.

Rezumatul raportului activității Sectorului Administrativ Bisericesc al Arhiepiscopiei în anul 2023

SITUAȚIA ADMINISTRATIVĂ A UNITĂȚILOR BISERICESTI. Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului este alcătuită din 9 protopopiate cu 583 parohii, 150 filii, 36 de așezăminte monahale, având ca teritoriu canonic județele Cluj și Bistrița-Năsăud.

În anul 2023 s-au înființat 3 parohii: Parohia Chinteni II, Protopopiatul Cluj I, Parohia misionară Dobric protopopiatul Beclean; Parohia Bistrița Bârgăului III, Protopopiatul Bistrița. Ca motivație a înființării noilor parohii, menționăm că localitatea Chinteni s-a dezvoltat din punct de vedere imobiliar fiind situată în vecinătatea municipiului Cluj-Napoca, apoi în localitatea Dobric există foarte mulți neoprotestanți și până acum această unitate era filie a Parohiei Ilișua. Parohia Bistrița Bârgăului III a fost înființată la solicitarea credincioșilor, întrucât această localitate este mai extinsă și are o biserică construită în această zonă.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI, în spațiul sacramental-liturgic și administrativ-bisericesc, în cursul anului 2023, a slujit de 112 de ori Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană, în bisericile de parohie și în mănăstirile din cuprinsul Eparhiei și al Mitropoliei sau din afară; a rostit tot atâtea predici tematice și exegetice, adoptând un stil și limbaj în consonanță cu cerințele vremii, adaptat noilor generații. În întreaga activitate pastorală desfășurată în cursul anului, ierarhul a săvârșit 32 de Sfinte Taine și 331 ierurgii, la care a ținut tot atâtea cuvântări și intervenții ocazionale. A târnosit 22 biserici și a resfințit 11 biserici din Eparhia Clujului, precum și din alte eparhii ale Mitropoliei.

O caracteristică permanentă a activității pastorale a Înaltpreasfințitului Sale o reprezintă preocuparea pentru starea preoților și credincioșilor din parohii, cu precădere

cele sărace, pe care i-a cercetat în cele 266 vizite pastorale și 185 de vizite la așezămintele bisericești, culturale și sociale, oferind celor nevoiași arhierasca binecuvântare și dragostea părintească. A hirotonit 22 de preoți și diaconi pentru unitățile bisericești din cadrul eparhiei.

Totodată, Părintele Mitropolit a oficiat slujbe de binecuvântare a caselor parohiale nou construite sau renovate și restaurate. În multe localități, Primăriile au construit capete mortuare, iar la finalizarea acestora s-au organizat evenimente de inaugurare.

Prin râvna și implicarea jertfelnică a Chiriarhului nostru, se împlinesc ceea ce spunea Părintele Alexander Schmemmann: „Încă din vremurile apostolice și până astăzi n-a existat misiune fără sacrificiul vieții personale... Arhierul conferă Bisericii direcție și scop, apoi prin poziția sa – supraveghere, ghidare, învățare, organizare” (Pr. Prof. Alexander Schmemmann, *Biserică, lume, misiune*, 2006, p. 176).

Preasfințitul Părinte Episcop-Vicar Benedict Bistrițeanul, în spațiul sacramental-liturgic și administrativ-bisericesc, în cursul anului 2023, sub ascultarea și prin delegarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei, a săvârșit de 151 de ori Sfânta Liturghie în bisericile de parohie și în mănăstirile din cuprinsul eparhiei și, ocazional, în afara eparhiei, precum și în Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, locul de slujire al Preasfințitului Sale, în Catedrala Mitropolitană, în paraclisul episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”. Preasfințitul Sa a săvârșit 23 de Sfinte Taine și 35 de ierurgii, însoțite de cuvântări omiletice. Totodată, Preasfințitul Sa a binecuvântat șapte capete mortuare, construite cu sprijinul primăriilor și al consiliilor locale, dar și cu ajutorul credincioșilor.

S-a preocupat de viața din parohii, continuând în condiții optime dialogul pastoral, buna comunicare și vecinătatea cu preoții și credincioșii acestora. În acest sens, a făcut 78 de vizite pastorale și 56 de vizite la așezămintele bisericești, culturale și sociale, oferind un cuvânt de însoțire și sfătuire acolo unde a fost nevoie, de încurajare și de felicitare, potrivit situațiilor. De asemenea, pentru parohiile vacante din eparhie, prin delegare, a hirotonit șase diaconi și un preot.

A fost prezent la sărbătorile de hram sau în vizite pastorale și de lucru de peste 68 de ori în mănăstirile și schiturile eparhiei, oferind la nevoie sfătuire sau organizând sinaxe duhovnicești.

Cursurile metodologice pentru obținerea gradelor profesionale în preoție s-au desfășurat în perioada 18-29 septembrie 2023 la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Examenul de capacitate preotească s-a organizat în cele două sesiuni – martie și octombrie 2023 și au participat 40 de licențiați în Specializarea Teologie Ortodoxă Pastorală. Conform normelor statutare și regulamentare bisericești, candidații admiși, în momentul în care doresc să ocupe un post de preot vor prezenta interviul pentru parohii de la categoria „numire” din mediul rural.

În anul 2023, au fost publicate pentru concurs 25 de posturi de preot, iar pentru ocuparea acestora s-au înscris 72 candidați. Examenul și interviurile sunt prezidate de Părintele Mitropolit Andrei și se desfășoară lunar.

Personalul clerical, monahal și neclerical. În Arhiepiscopia noastră avem un număr de 705 posturi clericale, dintre care 50 posturi de conducere, 655 de posturi clericale cu studii superioare și 35 posturi cu studii medii. În anul 2023, s-a primit o suplimentare cu 80 de posturi clericale de la Secretariatul de Stat pentru Culte, fiind mare nevoie de acestea pentru parohiile și mănăstirile nou-înființate, mai ales că timp de aproape 10 ani nu am primit niciun post suplimentar.

În anul 2023 au fost hirotoniți un număr de 15 preoți pentru Eparhia noastră, au fost transferați la cerere 10 preoți, s-au aprobat 10 pensionări pentru limită de vârstă, iar 6 preoți pensionari au trecut la cele veșnice. Au venit în Eparhie 2 clerici, iar 1 cleric a plecat din Eparhie. Toate aceste mișcări de personal sunt anexate în finalul acestui raport.

Personalul monahal. Din cele 36 de mănăstiri și un schit de maici, 20 sunt mănăstiri de călugări, iar 16 sunt de maici având un total de 321 viețuitori. În anul 2023, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a numit P.Cuv. Fanurie Borza în postul de stareț la Mănăstirea *Înălțarea Domnului* din localitatea Muntele Rece, județul Cluj.

Consilier administrativ bisericesc
Preot Cristian Baciu

Rezumatul raportului activității Sectorului Misionar Social al Arhiepiscopiei în anul 2023

Arhipiscopia Clujului desfășoară lucrarea de asistență socială în cadrul **asociațiilor și fundațiilor** înființate cu binecuvântarea Chiriarhului și prin intermediul **Sectorului misionar-social**. Sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului funcționează mai multe asociații cu profil filantropic cu o activitate eficientă și vizibilă în comunitate: As. „Filantropia Ortodoxă”, As. „Sfântul Nectarie” Cluj, As. Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, As. Filantropică „Sfântul Onufrie”, Fundația Cultural Filantropică „Protopop Aurel Munteanu” Huedin și Fundația Creștină de Caritate „Sfântul Nicolae” Gherla.

Opt Protopopiate ale Eparhiei au fost acreditate ca furnizori de servicii sociale, o parte fiind deja licențiate ca **Servicii de asistență comunitară**. În sprijinul lucrării de misiune și asistență socială în Eparhie se înscrie și activitatea preoților misionari din cadrul Protopopiatelor, precum și a celor **11 asistenți sociali** din cadrul Birourilor de Asistență Socială din teritoriu.

În cadrul proiectelor sociale și asociațiilor aflate sub patronajul Arhiepiscopiei Clujului sunt salariate **274 persoane**, după cum urmează: **20 salariați** - As. „Filantropia Ortodoxă”, **49 salariați** - As. Sfântul Nectarie Cluj, **29 salariați** - As. Filantropică Medical-Creștină „Christiana” - Filiala Cluj-Napoca, **39 salariați** - Centrul de Îngrijire și Asistență Acoperământul Maicii Domnului”, Turda și **11 angajați** - As. Filantropică „Sfântul Onufrie”, **19 angajați** - As. Filantropică „Sfântul Onufrie”, **6 angajați** - Fundația Cultural Filantropică „Protopop Aurel Munteanu” Huedin.

PROIECTE ȘI PROGRAME SOCIALE ÎN ARHIEPISCOPIA CLUJULUI

Sistemul de asistență socială al Arhiepiscopiei cuprinde în prezent peste **62 de instituții și programe social-filantropice** grupate pe diferite categorii de beneficiari.

Anul 2023 a fost proclamat de Patriarhia Română „Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice” și „Anul comemorativ al îmnografilor și cântăreților bisericești”, fapt marcat în Arhiepiscopia Clujului prin mai multe evenimente și prin inaugurarea unor noi proiecte sociale destinate acestei categorii de beneficiari. Asociația Filantropia Ortodoxă – filiala Bistrița-Năsăud a licențiat anul trecut 4 servicii de îngrijiri socio-medicale pentru a acoperi cât mai mult nevoile persoanelor vârstnice:

- 1) Serviciul de îngrijiri socio-medicale la domiciliu pentru persoane vârstnice „Sfântul Apostol Andrei”** – Bistrița;
- 2) Serviciul de îngrijiri socio-medicale la domiciliu „Sfântul Prooroc Ioan Botezătorul”** Maieru;
- 3) Serviciul de îngrijiri socio-medicale la domiciliu „Sfânta Ana”** – Târliașua;
- 4) Serviciul de îngrijiri socio-medicale la domiciliu „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”** – Fizeșu Gherlii.

Înființarea serviciilor de îngrijiri socio-medicale la domiciliu pentru persoane vârstnice au în vedere sprijinirea a 140 de persoane vârstnice pe lună și 1680 de persoane vârstnice pe an. Parohia Ortodoxă Sfânta Treime din Cluj-Napoca a licențiat, de asemenea, **Serviciul de îngrijiri socio-medicale la domiciliu „Dreptul Simeon”** pentru a veni în sprijinul a 40 de persoane de pe raza parohiei care au nevoie de îngrijire personală, de îngrijire medicală și de amenajare și adaptare a mediului.

Structura sistemului de asistență socială este formată din :
18 – Proiecte cu profil socio-medical (centru de îngrijiri paliative, policlinică fără plată, 2 centre de recuperare psihoneuromotorie, 9 servicii de îngrijiri socio-medicale la domiciliu, cabinet medical, serviciu de ambulanță, serviciu transport dializă ș.a.)

- 4 Cantine sociale
- 6 Centre rezidențiale pentru vârstnici
- 2 Centre comunitare de tineret
- 4 Centre de zi (copii și adulți)
- 2 Școli postliceale sanitare
- 2 Servicii care oferă hrană la domiciliu
- 3 Centre de informare și consiliere
- 1 Brutărie cu profil social
- 1 Școală pentru recuperarea copiilor din abandon
- 4 Centre socio – educaționale
- 1 Farmacie

- 2 Centre de plasament
- 1 Casă de oaspeți cu profil social
- 10 Servicii sociale de asistență comunitară

SLUJIREA APROAPELUI PRIN COLECTE DE ÎNTRAJUTORARE

În conformitate cu *Pastorala Sfântului Sinod al B.O.R.*, în urma organizării colectei în parohiile din cadrul Arhiepiscopiei, situația detaliată a fost următoarea. Total sumă colectată - **541.924 lei**; Cantitate alimente - **56.230 kg**; Cantitate medicamente - **144 cutii**; Cantitate haine - **6814 kg**. Număr persoane Beneficiare: **1154** familii; **1321** adulți; **1181** Copii.

Prin intermediul Fondului „Filantropia” s-a constituit o rezervă financiară de **114.280 lei**, care a fost folosită pentru ajutorul persoanelor care au necesitat operații chirurgicale și pentru alte cazuri sociale, iar în cadrul Proiectului „Cutia Milei” s-a adunat și s-a distribuit persoanelor defavorizate suma totală **334.764 lei**.

Prin Programul **MASA BUCURIEI** inițiat de Patriarhia Română în parteneriat cu magazinele Selgroș și Carrefour România, anul trecut în Eparhia Clujului au fost preluate și donate produse alimentare la peste **3250** de beneficiari în valoare de **301.296 lei**. Cu prilejul Sântelor Sărbători de Crăciun și de Paști, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oferit peste **1600 de pachete** cu alimente neperisabile persoanelor nevoiașe aflate în evidențele Sectorului misionar social.

În cadrul Eparhiei Clujului, în anul 2023, instituțiile filantropice au furnizat servicii sociale pentru **18.396 de persoane**, iar bugetul total al activităților misionar-sociale a fost **28.130.305 lei**.

PROIECTE DE VIITOR

- Construirea Centrului de Îngrijiri Pediatriche „Sfântul Hristofor” Sânnicoara;
- Extinderea Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” Cluj;
- Construirea unui centru de îngrijiri paliative la Bistrița;
- Centrul comunitar de servicii sociale „Sfânta Ana” Dej;
- 6 Case de Tip Familiar pentru ocrotirea copiilor aflați în dificultate.

Consilier misionar social,
Iustin Liciniu Câmpăean

Rezumatul raportului activității Sectorului Cultural al Arhiepiscopiei în anul 2023

Anul 2023 a stat sub semnul omagierii *pastorației persoanelor vârstnice* și al comemorării *inno-graților și cântăreților bisericești*, dar a marcat și împlinirea a 100 de ani de la punerea pietrei de temelie a Catedralei Ortodoxe din Cluj și a 90 de ani de la sfințire, respectiv a 50 de ani de la ridicarea Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Arhiepiscopie și alegerea primului episcop-vicar (535 de ani de la întemeierea Mitropoliei de la Feleac). În acest context, Arhiepiscopia Clujului a marcat simbolic aceste tematici prin mai multe activități culturale și științifice.

Scrisoarea Pastorală de Paști a ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, *Pacea vine de la Hristos Dumnezeu*, și cea de Crăciun, *Domnul Hristos, născându-Se, aduce pe pământ armonia, pacea și buna înțelegere*, programele catehetice, conferințele preotești, *Calendarul Renașterea 2023*, semnalizarea tematicii pe calendarele bisericești și Concursul Național Catehetic, **„Tinerii și vârstnicii să laude numele Domnului”**, au evidențiat **preocuparea constantă a Bisericii pentru credincioșii de toate vârstele**.

Între evenimentele culturale promovate și transmise prin intermediul postului de *Radio Renașterea*, într-o bună colaborare cu *Biroul de presă* și *Muzeul Mitropoliei Clujului*, amintim: **Catedrala din inima Clujului** și dubla lansare de carte: *Catedrala Ortodoxă din Cluj (1923-2023)*. 100 de ani de la punerea pietrei de temelie și Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului (1973-2023). **Întâiul episcop-vicar; File din istoria Eparhiei Clujului**, în cadrul căruia au fost prezentate volumele: *Istoria Reședinței Mitropolitane Ortodoxe Române din Cluj-Napoca*, semnat de pr. dr. Vasile Rojneac, arhivar al Arhiepiscopiei Clujului, și *Calendarul Renașterea 2023*; **30 de ani de la hirotonia întru arhierie a vrednicului de pomnire Mitropolit Bartolomeu Anania**, eveniment comemorativ marcat prin lansarea cărții *Bartolomeu Valeriu Anania (1921-2011)*. *Omul și Istoria*, scrisă de arhim. dr. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului, și **150 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Ierarh Andrei Șaguna**, context în care a fost lansat volumul *Mitropolitul Andrei Șaguna. O biografie culturală*, semnat de istoricul Mircea-Gheorghe Abrudan, CȘ III la Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române. Au fost organizate și alte manifestări cul-

turale, precum: conferința **Întâlniri formative de o viață** susținută de scriitorul Andrei Pleșu; conferința susținută de **Arhim. Efreim Vatopedinul** și lansarea cărții *Din «Universitatea Pustiei» – Cuvinte către credincioșii din întreaga lume; Tradiții clujene, de Buna Vestire*, în contextul tematicii comemorative, și *Cântările Cerului*, în contextul Centenarului Oastei Domnului.

Semnalăm cea mai recentă apariție editorială a Chiriarhului nostru, *Trupul și banul: iubirea de plăcere și iubirea de avere*. **Părintele duhovnicesc-artizanal pocăinței**, dar și apariția în limba germană a cărții *Sposedanie și comuniune* (Beichte und Kommunion).

Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a organizat mai multe simpozioane, dintre care amintim: Seminarul de Medicină și Teologie (XXII): *Bioetica de frontieră: libertatea firescului și firescul mărturisirii*, Simpozionul Național al Doctoranzilor: *Teologie, inmografie, melodică - cercetarea doctorală între acrivia științifică și mărturisirea doxologică*, Conferința internațională, organizată în colaborare cu International Association for Mission Studies: *Missions Towards Human Dignity: Challenges from within and beyond the Black Sea region*, Simpozionul Internațional de Teologie, Istorie, Muzicologie și Artă: *Mai avem nevoie de bătrâni? Bătrânețe și înțelepciune, psalmodie și armonie*. Corpului conducătorilor de doctorat i s-a adăugat Preasfințitul Părinte conf. univ. dr. Benedict Vesa (Bistrițeanul).

Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”, prin rezultatele excelente obținute la Evaluarea Națională și Bacalaureat, se plasează într-un top al celor mai bune școli din Cluj-Napoca. Menționăm organizarea Simpozionului național *Bartolomeu Valeriu Anania-Vocea din agora cetății*, ediția I, și a *Zilelor Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”*, ediția a III-a. La festivitatea de deschidere a anului școlar 2023-2024, a fost inaugurat **sediu ciclului gimnazial** al Colegiul Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan”, iar la Bistrița a fost inaugurat **Centrul social-educativ „Grigore Pletosu”**, care găzduiește activitatea Școlii Primare „Sfântul Stelian” Bistrița.

Muzeul Mitropoliei Clujului a găzduit, în cadrul *Serilor culturale*, 6 expoziții și 19 lansări de carte, conferințe și simpozioane, la care se adaugă *Noaptea Muzeelor*, care au oferit o experiență unică celor peste 20.000 de vizitatori. Muzeul s-a remarcat ca una dintre cele mai dinamice instituții muzeale de profil din întreaga Patriarhie Română, instituția consolidându-și poziția de pol cultural important al urbei noastre.

Editura Renașterea a lansat la Târgul de carte Gaudeamus volumul Arhim. Serafim Papacostas, *Minunile Domnului*, iar la FICT volumul lui Peter C. Phan, *Cultură și eshatologie. Viziunea iconografică a lui Paul Evdokimov*, și a editat 33 de volume esențiale pentru teologia ortodoxă și misiunea Bisericii. Semnalăm apariția în Revista Tabor a mai multor numere tematice: *vârstniciei și experiența senectuții* și *Sf. Ier. Andrei Șaguna-150 de ani de la moarte*, în care au semnat articole ierarhi, teologi, istorici și oameni de cultură. De asemenea, s-au împlinit 100 de ani de la reînvierea publicației *Renașterea*.

În aria preocupărilor pentru **pastorația tinerilor** se înscriu cele 26 de tabere pentru copii și tineri organizate la Centrul Misionar de Tineret „Ioan Buna” din Sângeorz-Băi, la Mărișel sau Gledin, la care se adaugă tabăra de lucru germano-română de la Mănăstirea Piatra Fântânele sau zile de tabără în parohiile din eparhie, întruniri la care prezența Chiriarhului sau a Episcopului-vicar a fost o constantă. De asemenea, la Întâlnirea Internațională a Tineretului Ortodox (ITO Timișoara 2023), peste 100 de tineri din județele Cluj și Bistrița-Năsăud au reprezentat Arhiepiscopia Clujului. ATCOR Cluj a aniversat împlinirea a 10 ani de când organizează activități de tineret, iar ASCOR Cluj a derulat o serie de evenimente prilejuite de aniversarea a 30 de ani de la înființare.

Fundația „Mitropolitul Bartolomeu” a oferit tinerilor merituosi, dar lipsiți de posibilități materiale, 34 de burse (103.200 lei), iar Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului a acordat premii elevilor care au obținut media 10 la examenul de bacalaureat și olimpicilor.

Cu privire la **patrimoniul cultural**, bisericile monument istoric din Fânațele Silivașului și Ciubăncuța au fost resfințite de către Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, respectiv PS Benedict Bistrițeanul, și au continuat lucrările la biserica din Lujerdiu, ctitorită de Mihai Viteazul.

Printre proiectele pentru anul 2024 amintim: seria de manifestări religio-culturale și editoriale propuse pentru a marca *Centenarul învățământului teologic ortodox universitar clujean*, tipărirea *Catehismului pentru tineri*, dar și dinamizarea activităților catehetice parohiale și a misiunii în rândul tinerilor, prin organizarea la Bistrița a *Întâlnirii Tinerilor Ortodocși din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului*.

Consilier cultural,
Pr. Cornel Coprean

Rezumatul raportului activității Sectorului Economic al Arhiepiscopiei în anul 2023

Anul 2023, au fost continuate lucrările pentru pictarea Catedralei Mitropolitane în tehnica mozaic, cu o echipă condusă de către maestrul Viorel Maxim, în absida stângă. A fost semnat cu ADR Nord-Vest, spre finele anului 2023, contractul de finanțare: „Reabilitare, restaurare și introducere în circuitul turistic a Catedralei Mitropolitane”, cod SMIS 302121, în valoare de 56.895.027 lei. De asemenea, a fost implementat, în decursul anului 2023, contractul de finanțare nr. 260.345/2023, cod SMIS 143479: „Sprijin la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest pentru pregătirea de proiecte finanțate din perioada de programare 2021-2027”, în valoare de 1.767.690,76 lei.

În cursul anului 2023, am continuat lucrările la Centrul Misionar Social Sfântul „Apostol Andrei”, situat pe str. Calea Turzii, nr. 2-14, care va asigura

baza pentru întreaga misiune socială a Arhiepiscopiei noastre. Aici vor funcționa Protopopiatele Cluj I și Cluj II, asociațiile de tineret, asociațiile misionare, precum și o grădiniță. Până la sfârșitul anului, s-a finalizat montarea tablei de cupru pe cupola Capelei din cadrul Centrului, s-au realizat lucrări de instalații sanitare, s-a montat tâmplăria PVC.

La Centrul Educațional „Grigore Pletosu”, situat în localitatea Bistrița, care va asigura baza logistică pentru misiunea cu tinerii din municipiu precum și activitatea Școlii Primare „Sfântul Stelian”, s-au executat lucrări de instalații, finisaje interioare și exterioare, fiind inaugurat în data de 23 octombrie 2023.

La Cimitirul Eparhial „Sfântul Lazăr”, situat în Municipiul Cluj-Napoca, pe str. Calea Turzii, au continuat lucrările la Capela cu hramul Sfântul Lazăr, precum și finisarea locurilor de veci din cimitir.

Alte lucrări care au fost realizate în anul 2023: amenajarea Căminului Renașterea la Centrul Eparhial, amenajarea curții de la Reședința Mitropolită, fațadizarea imobilelor situate pe str. Iuliu

Maniu nr. 36 -38, extindere Paraclis la Mănăstirea Sfânta Elisabeta.

În anul 2023, au continuat lucrările de edificare la cele peste 120 de biserici parohiale și mănăstirești, aflate în diferite faze, de la fundație până la iconografie, la care se adaugă și unele lucrări de reparații la biserici și case parohiale: construcția de noi locașuri de cult: 40 (15 urban, 25 rural), pictură la noi locașuri de cult: 24 (12 urban, 12 rural), lucrări de consolidare, reparații edificii eclesiale: 60 (25 urban, 35 rural).

Având în vedere realizările anului 2023, cele mai importante obiective pentru anul 2024 considerăm a fi: continuarea lucrărilor iconografice în tehnica mozaic la Catedrala Mitropolitană, Centrul Misionar-Social „Sf. Ap. Andrei” din Municipiul Cluj-Napoca, Centrul de tineret de la Câmpenești, amenajarea unui magazin de cărți și obiecte bisericești în Municipiul Bistrița.

Consilier economic,
Ec. dr. Sorin Călea

† BENEDICT Bistrițeanul
EPISCOP-VICAR AL ARHIEPISCOPIEI
VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI

Ianuarie 2024

1 ianuarie

De Anul Nou, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica Schimbarea la Față din Cluj-Napoca. Rostește predica tematică intitulată: „Cum să creștem spiritual, la început de an”.

2 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie și predică în Parohia Sfântul Silvestru din cartierul clujean Gheorgheni-Sopor, cu ocazia hramului.

3 ianuarie

Înregistrează în studioul Radio Renașterea emisiunea „Dialoguri” cu Ramona Moceanu.

Program de audiențe la birou.

4 ianuarie

Face o vizită pe șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie Sfântul Hristofor din localitatea clujeană Sănnicoară.

5 ianuarie

Program de audiențe la birou.

Săvârșește Vecernia unită cu Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, specifică ajutorului Bobotezei și Sfințirea cea Mare a apei în Biserica Sfântul Ierarh Nicolae și Sfântul Ioan Evanghelistul din complexul studențesc Hașdeu, Cluj-Napoca. Rostește un scurt cuvânt de învățătură.

6 ianuarie

De Bobotează, săvârșește Sfânta Liturghie și Sfințirea cea mare a apei în sobor de preoți și diaconi la Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cartierul clujean Mănăștur. Rostește predica tematică intitulată: „Botezul ca împreună-viețuire cu Hristos”.

7 ianuarie

În Duminică după Botezul Domnului, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Năsăud. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Cu recunoștință, celor care ne pregătesc calea”. Este însoțit de PC Pr. Ioan Dâmbu, Protopopul Năsăudului.

8 ianuarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

Asistă la rugăciunea de seară în Paraclisul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. În continuare, binecuvintează prin stropire cu apă sfințită studenții și camerele din campusul universitar „Nicolae Ivan” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Este însoțit de duhovnicul așezământului, Ierom. Grigorie Foltiș.

9 ianuarie

În Paraclisul Colegiului Ortodox „Mitropolitul Nicolae Colan” asistă la rugăciunea de seară, rostește cuvânt de învățătură și binecuvintează elevii și camerele de cămin.

10 ianuarie

Program de audiențe la birou.

În Biserica „Învierea Domnului” din Turda oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Victor Nicolae Oprea. Rostește un cuvânt de mângâiere.

11 ianuarie

În Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca participă la prezentarea cărții „Păturica roz” a domnului Marius Baló. Rostește un cuvânt ocazional.

12 ianuarie

Program de audiențe la birou.

Face o vizită la șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie „Sfântul Hristofor” din Sănnicoară, Cluj-Napoca. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, Directorul Centrului de îngrijiri paliative Sfântul Nectarie, și de domnul director Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

13 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

14 ianuarie

În Duminică a XXIX-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica „Sfântul Vasile cel Mare” din Cluj-Napoca. Rostește cuvântul de învățătură intitulat: „Întâlnirea cu Domnul în suferință și la bucurie”. Oferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin” pentru mireni domnilor Radu Constantin Mureșan și Alexandru Varvari. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Ciui, Protopopul de Cluj II.

15 ianuarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial și la ședința Consiliului Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

La programul de Master, predă cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog”.

16 ianuarie

În studioul Radioului Renașterea, alături de doamna Simona Vlasa, înregistrează o emisiune festivă la împlinirea a 75 de ani de viață a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei.

17 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului”, Nicula, cu ocazia împlinirii a 9 ani de la tundera în monahism. Este însoțit de PC Pr. Paul Isip, Protopopul de Gherla.

Participă, în Aula Ferdinand I a Institutului de Istorie Națională din Cluj-Napoca, la prezentarea și lansarea cărții „La Chiesa ortodossa romana in Italia. Per una geografia storico-religiosa”, autor Maria Chiara Giorda. Rostește un cuvânt introductiv.

18 ianuarie

Face o vizită la Centrul de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca. Oficiază slujba Parastasului pentru pacienții trecuți la Domnul în decursul lunii decembrie.

Preasfințitul Părinte Benedict Bistrițeanul oficiază slujba Aghiasmei Mari în fața bisericii Sfinții Apostoli Petru și Pavel din Cluj-Napoca în ziua praznicului împărătesc al Botezului Domnului, 6 ianuarie, 2024.

Vizitează șantierul Centrului de îngrijiri paliative pediatrie „Sfântul Hristofor” din localitatea clujeană Sănnicoară. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Chiorean, Directorul Centrului de îngrijiri paliative „Sfântul Nectarie” și de domnul director Ioan Scuturici, inginer de lucrări.

În clădirea Muzeului Etnografic din Cluj-Napoca participă la prezentarea și lansarea cărții „Programul iconografic din bisericile de lemn maramureșene”, autor Dumitrița Daniela Filip. Rostește un cuvânt de prezentare.

19 ianuarie

Program de audiențe la birou.

20 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie la paraclisul episcopal cu hramul „Sfinții Benedict de Nursia și Isaac de Ninive”.

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea clujeană Gheorghieni, oficiază Sfânta Taină a Botezului pentru pruncul Filip Matei Horvat, fiul familiei Pr. Paroh Dan Horvat. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I.

21 ianuarie

În Duminică a XXXII-a după Rusalii săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca. Rostește predica intitulată: „Privirea care schimbă vieți”.

22 ianuarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Examinează studenții încriși la cursul „Teologia experienței la Sfântul Macarie Egipteanul, Sfântul Isaac Sirul și Sfântul Simeon Noul Teolog” din cadrul programului de Master de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

23 ianuarie

La Muzeul Mitropoliei Clujului, în cadrul serilor culturale, participă alături de ierarhii din Mitropolia Clujului și alți invitați, la prezentarea și lansarea cărții „Liturghie și cultură”, apărută din inițiativa Preasfinției Sale, la Editura Renașterea, fiind dedicată Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Andrei la împlinirea vârstei de 75 de ani. Rostește un cuvânt festiv.

24 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca, alături de soborul de ierarhi condus de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei.

Seara, în capela Cimitirului Central din Cluj-Napoca, oficiază o slujbă funebră la căpătâul adormitei întru Domnul Victoria Ciomoș. Rostește un cuvânt de mângâiere.

25 ianuarie

La prăznuirea Sfântului Grigorie Teologul, săvârșește Sfânta Liturghie și predică în biserica din filia Muntele Săcelului – Moara de Pădure a Parohiei Săcel din Protopopiatul Turda, cu ocazia hramului bisericii. Este însoțit de PC Pr. Alexandru Rus, Protopopul de Turda.

26 ianuarie

Program de audiențe la birou.

27 ianuarie

Slujește Sfânta Liturghie și predică în Paraclisul Centrului de îngrijiri a vârstnicilor „Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Iulian din Tars” din localitatea Popești, Protopopiatul Cluj I. Este însoțit de PC Pr. Dumitru Boca, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Clujului și de PC Pr. Dan Hognogi, Protopopul de Cluj I.

În continuare, în paraclisul așezământului, participă la Simpozionul „Bucuria de a sluji”, aflat la a doua ediție, manifestare dedicată rolului femeii în Biserică, organizat de doamna preoteasă Maria Bob.

Face o vizită la Mănăstirea Dobric din Protopopiatul Beclean.

28 ianuarie

În Duminică a XIV-a după Rusalii, săvârșește Sfânta Liturghie în Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Spermezeu, Protopopiatul Beclean, alături de soborul arhieresc condus de Înaltpreasfințitul Părinte Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului și Vancei.

Vizitează alături de delegația de ierarhi Casa Memorială „George Coșbuc” din localitatea Coșbuc, județul Bistrița-Năsăud și Mănăstirea Salva din Protopopiatul Năsăud.

29 ianuarie

Participă la ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial.

Participă online la conferința susținută de Pr. conf. univ. dr. Radu Preda - „Lege și fărădelege. Perspectivele Teologiei sociale ortodoxe”.

În Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” de la Mănăstirea Someșul Cald, Protopopiatul Huedin, oficiază o slujbă funebră la căpătâul adormitului întru Domnul, Protosinghelul Zosima Bârsan, preot slujitor al așezământului monahal. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PC Pr. Dan Lupușan, Protopopul Huedinului.

30 ianuarie

Cu ocazia sărbătorii patronale a școlilor teologice, Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul și Ioan Gură de Aur, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi, săvârșește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană „Adormirea Maicii Domnului” din Cluj-Napoca.

31 ianuarie

Program de audiențe la birou.

Seara, în Librăria Cărturești din Cluj-Napoca participă la lansarea volumului „Păturica roz”, semnat Marius Baló. Rostește un cuvânt de prezentare. Este însoțit de Pr. Dumitru Boca, vicar eparhial.

A consemnat **Arhid. Sergiu Iustin Pop**
Secretar de cabinet

„Dumnezeu nu încetează nicio clipă să ne cheme spre Împărăția Cerurilor”

Interviu cu Părintele Constantin Sturzu, realizat de Tatiana Onilov

Părintele Constantin Sturzu este dublu licențiat, fiind absolvent, ca șef de promoție, în 1997, al Facultății de Filosofie din Iași și, în 2002, al Facultății de Teologie „Dumitru Stăniloae” din Iași. În 2012 a obținut titlul de doctor în filosofie, cu distincția „Magna cum laudae”, pentru teza cu titlul Metafizica escatologică a lui Nikolai Berdiaev.

A fost consilier cultural al Arhiepiscopiei Iașilor și director general al Centrului Cultural Misionar Doxologia (ce cuprinde Editura Doxologia, două tipografii și un departament media). Este unul dintre fondatorii cotidianului Ziarul Lumina (în 2005) și ai portalului ortodox doxologia.ro (în 2009). A publicat sute de articole în reviste bisericești și în presa laică, a fost realizator și producător de emisiuni radio și TV.

În perioada studenției a fondat și coordonat publicația Strict studentesc, ce a apărut în intervalul 1995-1997.

Timp de un an de zile, în perioada 1 septembrie 2016 – 18 septembrie 2017, a fost preot misionar în Episcopia Ortodoxă Română a Spaniei și Portugaliei, unde a coordonat, ca director, Centrul Misionar Pastoral „Sfânta Cuvioasă Parascheva” de la Vilaller (Spania).

T. O.: - Mai are Împărăția Cerurilor răsunet în sufletul omului contemporan, în așteptările omului din postmodernism?

Pr. Constantin Sturzu: - Tare mi-e că această sintagmă – Împărăția Cerurilor – nu mai are același sens și același impact în inimile multora, așa cum se întâmpla acum 2000 de ani, când Mântuitorul binevestea, iar vina este, din păcate, a noastră, a celor ce ne numim creștini. Aici aș vedea o problemă și o receptare, nu neapărat greșită, ci deformată a acestei sintagme de către ceilalți. De ce spun aceasta? Pentru că noi înșine nu înțelegem realitatea acestei Împărății a Cerurilor și nu o trăim așa cum ne cheamă Domnul să o trăim. Am făcut, poate, din Împărăția Cerurilor un slogan, un fel de ideal de neatins, ca și cum Împărăția Cerurilor urmează să vină, pe când noi știm bine că Împărăția Cerurilor a și venit.

Cum bine se știe, în teologie există această tensiune între a fi și a nu fi încă deplin. Într-o rugăciune de la Liturghie se spune: „Și ne-ai dăruit Împărăția Ta ce va să vină”. „Ne-ai dăruit”, deci ea a venit deja, iar „va să vină” înseamnă că Împărăția va veni în chip deplin la sfârșitul lumii, când Domnul Se va arăta pentru a doua oară și când nu va mai pleca de la noi. De altfel, Domnul nici nu a plecat, pentru că le spune ucenicilor că *Eu voi fi cu voi până la sfârșitul veacurilor* (cf. Matei 28: 20), iar ucenicii se întorc cu bucurie la Ierusalim după Înălțarea Domnului la Ceruri. Cum ai putea să te bucuri când tocmai te-ai despărțit de cineva foarte drag și pe care știi că nu îl vei mai vedea, cel puțin nu în forma aceasta, în care S-a arătat vreme de trei ani? Evident, bucuria lor venea din faptul că Înălțarea Domnului la Ceruri însemna și o înălțare în cerul

inimii lor, a fiecăruia dintre apostoli. Ei știau că Domnul este cu ei și, într-adevăr, Domnul lucra prin ei, întărindu-le cuvântul, adevărindu-l prin multe minuni. Era un cuvânt cu multă putere, doar pentru că Domnul era cu ei.

Noi, nemaitrăind deplin această realitate – fiindcă inima noastră nu mai arde pentru Hristos –, nu mai avem conștiința că Împărăția Cerurilor este atât înlăuntrul nostru, cât și oriunde ne adunăm doi sau trei în numele Său, mai ales în Sfânta Liturghie, în Biserică. Prin urmare, nu suntem credibili pentru ceilalți. Acest lucru înseamnă că mai întâi noi înșine avem nevoie să înțelegem că Împărăția se află înlăuntrul nostru, că noi înșine avem nevoie să facem această călătorie în adâncul inimii noastre, unde să ne întâlnim cu Hristos. Este ceea ce ne învață toți Sfinții Părinți ai Bisericii: despățimirea e un proces prin care eu scot din inima mea, las să se vădească toate câte sunt în mine, lăsându-L pe Duhul Sfânt să intre, chemându-L pe Dumnezeu acolo, în toate ale mele. Așa cum sunt, cu toate neputințele, cu toate patimile, cu toate căderile, așa mă arăt lui Dumnezeu. Venind Domnul în inima mea, și Împărăția sălășluiește într-un anumit chip înlăuntrul meu. Nu în sensul în care eu aș putea cuprinde Împărăția, de parcă ea ar putea fi circumscrisă în inima mea, ci în sensul în care în mine se face o poartă de intrare în această Împărăție. Eu merg în adâncul inimii, către tot ce am acumulat de-a lungul vieții, chemându-L pe Dumnezeu acolo. Călătoresc spre adâncul inimii cu Domnul, și în acest adânc al inimii voi vedea că este acea poartă care îmi deschide această lume a Împărăției Cerurilor. Aceasta este poarta strâmtă despre care Mântuitorul vorbește în Evanghelie, când spune că cei ce caută mântuirea trebuie să treacă prin această *poartă strâmtă și cale îngustă* (Matei 7: 13-14). Cunosc părinți care au Rugăciunea Inimii și care povestesc că locul prin care mintea coboară în inimă este foarte strâmt. Ei chiar vorbesc despre o anumită amețelă care îi cuprinde atunci, o amețelă dulce. Prin urmare, avem nevoie să intrăm prin această poartă strâmtă a inimii ca să dobândim Împărăția, ca să ne facem deja părtași Împărăției, ca mai apoi aceasta să strălucească în noi și prin noi, vădindu-se prin faptele noastre, prin cuvintele noastre, prin dragostea pe care le-o arătăm celor din jur.

Apoi, Împărăția are nevoie să se vădească și prin felul în care noi suntem în comuniune, în Biserică. Dacă omul intră în biserică și nu simte că acolo este Duhul lui Dumnezeu, e din cauză că între noi, cei care suntem mădulare vii ale Trupului lui Hristos – de am fi vii! –, nu există această legătură de iubire. Nu avem conștiința prezenței celorlalți, nu ne purtăm unii pe alții în rugăciune, nu ne cunoaștem, nu ne deschidem unii către ceilalți. Comunitățile parohiale sau mănăstirești, care sunt în acest duh de iubire și de comuniune, de deschidere totală către Dumnezeu, au ceva specific, iar oricine intră în mijlocul lor simte prezența Duhului lui Dumnezeu, chiar dacă e vorba despre un om care nici măcar nu e creștin. Părintele Antonie de Suroj povestește cum, la un moment dat, a intrat în biserică în care slujea cineva care avea de adus un colet. Acesta căutase să vină cât mai târziu ca să nu prindă slujba, dar a prins totuși puțin din finalul ei. Trebuind să aștepte, a simțit ceva deosebit. La sfârșit, l-a întrebat pe Părintele Antonie: „Ce este aici? Ce aveți voi? E aici ceva ce eu nu am mai simțit nicăieri. Eu sunt ateu, dar, totuși, este aici ceva deosebit”. Părintele i-a răspuns: „Sunteți ateu, iar eu nu pot să spun decât că eu cred că e prezența lui Dumnezeu, dar dacă dumneavoastră spuneți că El nu există, poate e altceva. Mai gândiți-vă”. Într-un fel, Mitropolitul Antonie l-a provocat. Acest om a cerut permisiunea de a mai veni. Tot revenind, el a continuat să sesizeze această Prezență. Nu înțelegea ce era diferit acolo. Când intra în acel spațiu, lucrurile se schimbau dintr-odată, deși a revenit și când era lumea acolo, și când nu era, și când era slujbă, și când nu era. Astfel, el a observat că era același Duh al lui Dumnezeu – cum îi spunem noi –, deși el încă nu știa cum să-L numească. Apoi, încercând să înțeleagă cum poate să dobândească această Prezență și cum poate să O aibă cu el tot timpul, ușor-ușor a fost catehizat, convertit și apoi botezat, intrând astfel în Trupul Bisericii.

Vedeți ce mult înseamnă ca fiecare dintre noi – pe de o parte, la nivel personal, pe de altă parte, la nivel comunitar – să avem conștiința acestei Împărății a lui Dumnezeu? Pentru noi, lumea aceasta s-a și sfârșit. Creștinul are nevoie să trăiască eshatologic. Din păcate, greșeala pe care o facem noi, creștinii, în Biserică – și e nevoie să o recunoaștem deschis – e aceea că încercăm să adaptăm credința noastră, Biserica, la cele lumești. Inclusiv Instituția Bisericii vrem să o adaptăm la instituțiile lumești. Aceasta nu înseamnă că nu trebuie să existe o anumită organizare, o rânduială, anumite forme. Problema este fondul acestor forme. Problema e că riscăm adesea să punem accentul pe ceea ce este formă, pe ceea ce înseamnă instituție, pe ceea ce înseamnă tipic, rânduială, pierzând și necultivând duhul. Nu avem conștiința că Împărăția a penetrat această lume, a pătruns, a sfâșiat vălul acestei lumi și că s-a arătat oamenilor. Încât e evident că nu suntem credibili. Oriunde este Împărăție, este Hristos, și oriunde este Hristos, este Cuvântul Lui, Cuvânt care nu poate să fie decât cu putere. Dacă noi nu mai avem putere în cuvânt, dacă nu mai avem în noi această capacitate de a trezi oamenii dorul după Împărăția Cerurilor, dorul după Dumnezeu, dorul după cele cerești, înseamnă că noi nu-L avem pe Hristos și că noi nu-L lăsăm pe Hristos să lucreze prin noi. Problema este la noi, și nu la percepția oamenilor.

T. O.: - Aceasta înseamnă că imaginea pe care noi o ducem în lume este o imagine deformată a Împărăției Cerurilor pentru cei care nu sunt în Biserică sau poate chiar pentru cei care sunt deja creștini?

Pr. Constantin Sturzu: - Da. E nevoie de onestitate aici. Să vă dau un exemplu: Părintele Ilie Cleopa a mers odată cu trenul, pe vremea când încă nu era stareț al Mănăstirii Sihăstria, ci doar îngrijea de oi. Stând în tren, a intrat în vorbă cu un călător care l-a provocat să-i spună povestea despre Dumnezeu. Fiind pe vremea comunismului, se înțelege de ce omul era ateu, nu că azi nu ar mai fi atei. Era foarte înverșunat, așa că acest ateu tot aducea argumente cum că Dumnezeu nu există. Atunci Părintele Cleopa i-a răspuns cu multe argumente din zona științifică. I-a spus și despre miile de galaxii multe lucruri care l-au impresionat pe acest om, încât la sfârșit s-a arătat uimit și și-a exprimat respectul față de Părintele Cleopa. Părintele i-a spus: „Să veniți la noi să vorbiți cu părinții, să vorbiți cu starețul mănăstirii. Eu sunt doar ciobanul de la oi”. Vedeți smerenia lui? Nu a zis: „Eu sunt Cleopa, cel care a citit atât de multe cărți, cel căruia Dumnezeu i-a descoperit multe lucruri”. S-a smerit pe sine și s-a făcut ceea ce era, oarecum. Pe atunci, era, într-adevăr, cioban la oi.

Noi ce facem? Adesea facem paradă de Creștinismul nostru: „Eu sunt ortodox, eu merg la biserică, eu postesc, eu mă rog”. Spun aceste lucruri celor din jur, făcându-i pe cei care mă văd în anumite situații în care nu dau dovadă de un comportament creștinesc (de exemplu, mă înfuriu foarte repede sau mint sau alte lucruri mărunte) să pună imediat în balanță ceea ce eu afirm, ceea ce eu arăt despre mine și ceea ce fac de fapt. Ca să nu mai spun că lumea, din momentul în care eu mă arăt pe mine a fi creștin, a fi ortodox, mă ia ca pe un reper și judecă întreaga Biserică și întreaga Ortodoxie prin prisma a ceea ce vede la mine. Citind Evangheliile, Mahatma Gandhi, dacă nu mă înșel, le-a spus creștinilor pe care îi cunoștea: „Ce carte teribilă aveți voi, creștinii, și ce ați făcut din ea!”. Acest lucru înseamnă că atitudinea noastră ar trebui să fie un pic mai rezervată și mai cu smerenie. Nu înseamnă să nu mai fim misionari, dar să spunem așa: „Eu cred în Hristos și Îl vreau pe Hristos. Mă duc la biserică și mă străduiesc, dar uite că, cu toate acestea, încă nu sunt destul de onest, încă nu mi-am înduplecat inima, încă nu-L trăiesc pe Dumnezeu deplin. Nu mă luați pe mine ca reper. Eu sunt doar un om care e încă pe cale, care vrea, se străduiește și încearcă”. În felul acesta, nu păgubesc nici Biserica, nu mă păgubesc nici pe mine, și nici pe ceilalți. Țin inima mea acolo unde ar trebui să fie, în starea aceasta de smerenie, în starea omului care încearcă întotdeauna să pună început bun. Făcând așa reușesc mai degrabă să-L prezint pe Hristos decât în cealaltă manieră, când fac paradă de Creștinismul meu sau de credința mea.

